

Predslov k výročnej správe o hospodárskej súťaži za rok 2022

Margrethe Vestagerová, výkonná podpredsedníčka a komisárka pre hospodársku súťaž

V roku 2023 oslávi jednotný trh 30. výročie. Zbližovanie občanov a podnikov EÚ je jedným z najväčších úspechov Únie a jedným z jej najlepších nástrojov na podporu mieru, ochranu našich hodnôt a zabezpečenie blahobytu našich ľudí.

Oslava prebehne v čase neistoty. Náš svet prechádza rozsiahlymi zmenami. Náš hospodársky poriadok založený na pravidlách sa mení na menej stabilný a menej predvídateľný. Agresia Rusku voči Ukrajine je najhorším a najsmrteľnejším prejavom tejto zmeny, ale meniaci sa geopolitika ovplyvňuje jednotný trh rôznymi spôsobmi, či už prostredníctvom vypätých dodávateľských reťazcov alebo vplyvu na obchod. Musíme sa takisto usilovať o to, aby sme radikálne znížili emisie oxidu uhličitého a dosiahli klimaticky neutrálne svetové hospodárstvo. Ide o ciele, ktorých význam sa v súčasnosti našťastie uznáva aj mimo Európskej únie. Zároveň dochádza k prechodu na digitálne technológie. Naše hospodárstvo a naše životy sa presúvajú do digitálneho priestoru. V niektorých prípadoch však tento priestor nie je taký otvorený a súťažeschopný, ako by mal byť.

Všetky tieto zmeny majú zásadné dôsledky a vytvárajú nové riziká, ale aj príležitosti. Politika hospodárskej súťaže EÚ zohráva významnú úlohu pri zmierňovaní negatívnych účinkov hospodárskych zmien a zároveň maximalizuje potenciál ich prínosov.

Prechod na digitálne hospodárstvo vytvoril obrovské príležitosti pre hospodársky rast a efektívnosť, a tu to nekončí. Presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže bude kľúčové pre zachovanie otvorenosti a súťažeschopnosti digitálnych trhov. Popri tom sa bude zároveň presadzovať akt o digitálnych trhoch, ktorý nadobudol účinnosť v novembri 2022 a bude sa uplatňovať od mája 2023. Jeho cieľom je udržať súťažeschopnosť digitálnych trhov a skončiť s nekalými praktikami spoločností, ktoré pôsobia ako strážcovia prístupu pre online spoločnosti. Cieľom Komisie je označiť prvých strážcov prístupu v roku 2023 a zabezpečiť úplné dodržiavanie povinností a zákazov do roku 2024.

Komisia v marci 2022 prijala dočasný krízový rámec štátnej pomoci, a to len mesiac po nevyprovokovanej invázii Ruska na Ukrajinu, aby členské štáty mohli podporiť životaschopné podniky, ktoré ťažko zasiahli dôsledky tejto vojny. V marci 2023 sa tento rámec zmenil na dočasný krízový a transformačný rámec, ktorý členským štátom umožňuje nielen okamžite reagovať na zneužívanie energie ako zbrane, ale aj riešiť širšie výzvy urýchlením zelenej transformácie. Širší rozsah pôsobnosti tohto vylepšeného rámca umožňuje členským štátom okrem iného podporovať produktívne investície do vybraných technológií a surovín, ktoré sú pre túto transformáciu nevyhnutné, najmä ak existuje riziko úniku investícií mimo EÚ. Zabezpečili sme, aby naša reakcia na tieto výzvy zostala verná našim zásadám: v záujme zachovania integrity jednotného trhu je tento nový rámec cielený a dočasný, pričom nové „transformačné“ ustanovenia sa budú uplatňovať do roku 2025.

Prijatím nariadenia o zahraničných subvenciách v novembri 2022 EÚ napravné nerovnováhu, hoci štátnu pomoc poskytovanú v rámci EÚ sme kontrolovali už dlho, subvencie z tretích krajín pre spoločnosti podnikajúce v EÚ neboli kontrolované. EÚ vytvára rovnaké podmienky a v roku 2023 Komisia začne nariadenie vykonávať a presadzovať. Komisia sa bude usilovať o dobre zacielené presadzovanie, čím zabezpečí zrozumiteľnosť a predvídateľnosť v závislosti od vývoja rozhodovacej

praxe. Tým sa zachová otvorený jednotný trh, v ktorom všetky podniky súťažia za spravodlivých a rovnakých podmienok bez ohľadu na to, odkiaľ pochádzajú.

Napriek týmto transformačným krokom a iniciatívam sa bežné presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže vo všetkých oblastiach nezmenilo. V antitrustových konaniach Komisia prijala rozhodnutia v dvoch prípadoch kartelov na trhoch s kovovými obalmi a monomérom styrénu. Jej činnosť sa rozšírila aj na digitálnu oblasť, v ktorej Komisia vyhlásila záväzky ponúknuté spoločnosťou Amazon za právne záväzné s cieľom riešiť obavy týkajúce sa hospodárskej súťaže v súvislosti s prístupom predajcov k rámčeku Buy Box a programu Prime. Komisia okrem toho zaslala oznámenie námietok spoločnosti Apple. V ňom dospela k predbežnému zisteniu, že spoločnosť Apple mohla obmedziť hospodársku súťaž v prospech vlastného platobného riešenia Apple Pay. Vo farmaceutickom sektore bolo spoločnosti Teva zaslané oznámenie námietok s predbežným zistením, že spoločnosť zneužívala patentový systém a nekorektne znevážila konkurenčné lieky.

Pokiaľ ide o kontrolu fúzií, Komisia v roku 2022 prijala 368 rozhodnutí o fúziách a zasiahla v 18 prípadoch. Dvanásť z týchto fúzií bolo podmienne schválených a dve boli zamietnuté (navrhované nadobudnutie spoločnosti Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd spoločnosťou Hyundai Heavy Industries Holdings a nadobudnutie spoločnosti GRAIL spoločnosťou Illumina). Od štyroch oznámených transakcií upustili strany v druhej fáze.

Pokiaľ ide o kontrolu štátnej pomoci, Komisia v roku 2022 prijala 195 rozhodnutí na základe dočasného krízového rámca, ktorými schválila 182 vnútroštátnych opatrení oznámených všetkými 27 členskými štátmi, čo predstavuje pomoc vo výške približne 670 miliárd EUR. Vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti pokračovalo aj v roku 2022: Komisia prijala rozhodnutia o takmer 80 opatreniach financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Komisia ďalej schválila dva dôležité projekty spoločného európskeho záujmu v hodnotovom reťazci vodíkových technológií.

Komisia sa aj naďalej usiluje o to, aby naše pravidlá naďalej spĺňali svoj účel, ktorý je v čase zmien nepochybne dôležitejší ako kedykoľvek predtým. Na tento účel pokračovala v roku 2022 v rozsiahlom skúmaní rámca politiky hospodárskej súťaže EÚ prijatím a prijala nové usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, nové usmernenia o štátnej pomoci pre širokopásmové pripojenie, nové pravidlá o vertikálnych dohodách a uskutočnila konzultácie so zainteresovanými stranami o revidovaných pravidlách horizontálnej spolupráce medzi spoločnosťami.

Naším cieľom je čo najlepšie sa pripraviť na všetky výzvy, ktorým by sme počas nasledujúcich 30 rokov mohli čeliť.
